

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Solvuntur objectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

veniat. Ideo omisso Sacri precepti v. g., est multò levius peccatum, quàm furtum, & homicidium, quia licet habeat oppositionem cum præstantiori virtute, nimirum Religionis, eidem tamen solùm indirectè & mediâtè opponitur; immediatè quippe opponitur determinationi temporis ad DEI cultum ab Ecclesia præscripti: dum econtra furtum & homicidium habent directam oppositionem cum virtute iustitiæ.

Altera conditio est, ut oppositio fiat respectu objecti primarii, & non in uno respectu objecti primarii, in altero respectu secundarii. Ita majus est peccatum infidelitas, quàm odium proximi, quia licet odium proximi habeat oppositionem cum virtute charitatis, quæ est simpliciter præstantior quàm fides, cui infidelitas opponitur: hæc tamen oppositio tantùm est respectu proximi, qui est objectum secundarium charitatis, cum tamen oppositio infidelitatis sit respectu veritatis divinæ, quæ est objectum primarium.

Tertia conditio est, ut in oppositioe cum virtute superiori non includatur oppositio cum virtute superiori: sic enim adulterium est peccatum gravius furto, quia præter oppositionem cum castitate, habet simul oppositionem cum superiori virtute iustitiæ.

Dixi tamen, simpliciter ceteris paribus & quoad speciem &c. ex quo non impeditur, quin aliquod peccatum ex objecto & specie levius, ex accidentalibus tamen circumstantiis in morali existimatione longè majorem malitiam contrahat, & majori poenâ dignum judicetur: nam sicut magnus cumulus argenti excedit in morali existimatione modicam quantitatem auri, quamvis istud simpliciter sit nobilius argento, ita propter circumstantias moralem existimationem augentes, & damna in bonum commune redundantia, longè gravius censetur peccatum latrocinari, integram villam deprædari, &c. quàm blasphemare, licet hoc simpliciter ex objecto & specie sit gravius, Unde etiam

Colliges tertio cum S. D. a. 8. Essentialem gravitatem peccati augeri ex majori nocumento, quia per nocumentum quod proximo per peccatum infertur, actus peccati trahitur ad novam speciem scandali, injustitiæ, &c. Porro nocumentum tripliciter se habere potest. Primo, ut sit prævisum, non tamen directè intentum: Secundò, ut sit prævisum, & simul intentum; Tertio, ut nec sit prævisum, nec intentum. Primo modo gravitas nocumenti tanquam indirectè, saltem voluntaria indirectè aggravat peccatum. Secundo modo directè, utpote directè voluntaria. In tertio modo distinguendum est: Vel enim nocumentum nec prævisum nec in se intentum per se sequitur aut comitatur actum peccati, veluti scandalum sequitur ex publica fornicatione: & tunc etiam aggravat peccatum: quia, quæ per se sequuntur ad aliquem actum aut continentur in illo, saltem implicite & virtualiter sunt voluntaria, neque respectu ipsorum datur invincibilis ignorantia, siquidem possent & deberent prævideri. Vel nocumentum tantummodo per accidens est conjunctum, ut si puer ex petulantia hominem pilâ petens præter intentionem oculum ipsi excutiat: & tunc ex nocumento pecca-

tum non aggravatur, quippe quod nec in se, nec in causa est voluntarium, nisi cum neglectus debita considerationis accessit, tunc enim nocumentum fit interpretativè voluntarium, ut si quis explodens bombardam erga fenestram alienam domus, occidat hominem assidentem.

Colliges quartò. Maximam gravitatem per se loquendo reperiri in peccatis contra DEUM, & primariò in iis, quæ sunt contra DEUM immediatè, nempe repugnantia virtutibus Theologicis, ut odium DEI, desperatio, & infidelitas. Secundariò in iis, quæ mediâtè sunt contra DEUM, nempe opposita virtutibus Religionis & pietatis, ut idololatria, blasphemia, impenitentia, sacrilegium, &c. Proxima his in gravitate sunt illa, quæ pugnant contra proximi bonum, quod quidem magis illa, quæ substantiam, quàm quæ externa hominis bona oppugnant. Nam ut S. D. a. 3. illud peccatum est majus, quod opponitur majori bono virtutis: sed peccata contra DEUM opponuntur majori bono virtutis: similiter inter peccata contra proximum, quæ lædunt substantiam hominis ut homicidium, oppugnant ipsum hominem qui est majus bonum, quàm destructio, quæ famam; furtum, quod temporalia & externa hominis bona oppugnat.

Colliges quintò. Peccata spiritualia ceteris paribus esse graviora carnalibus, eò quod pugnant contra motivum virtutis præstantioris, quàm peccata carnalia: siquidem illa infelicit bonum DEI vel proximi; ista verò solummodo peccant in corpus proprium. Ubi tamen advertit S. D. è S. Gregorio, quòd peccata carnalia sunt majoris infamiae, quàm spiritualia, cum sint contra delectationes homini brutoque communes; adeòque hominem infra naturæ suæ dignitatem deprimentes.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

Obijcies primò. Fortitudo est virtus præstantior, quàm castitas, & tamen timiditas opposita fortitudini est ex genere suo tantùm veniale, econtra peccata contra castitatem sunt ex genere suo mortalia: ergo non bene inferuntur in Coroll. 2. quòd peccata præstantiori virtuti opposita etiam ipsa sint graviora.

Respondeo, in comparatione timiditatis & peccatorum carnalium deficere tertiam conditionem insinuatam: nimirum, quòd in peccatis contra castitatem etiam involvatur repugnantia contra virtutem præstantiorem fortitudinem, nempe iustitiam aut pietatem: nam in adulterio fit simul injuria conjugii; in stupro, aut rapto fit injuria virgini, vel parentibus, in fornicatione simplici læditur bonum prolis; in incestu infertur irreverentia sanguini; in peccatis contra naturam fit injuria ipsi DEO ordinatori naturæ. Ut habet S. D. 2. 2. q. 154. a. 12. ad 1.

Obijcies secundò. Quamvis dilectio inimicorum sit actus perfectior, quàm dilectio amicorum, tamen non sequitur quòd odium inimicorum, quàm odium amici: ergo peccatum non sequitur, quòd actus oppositus perfectiori virtuti sit gravius peccatum, quàm actus oppositus virtuti minùs perfectæ.

Respond.

Respond, negando consequentiam: quia in actibus, qui diversis virtutibus opponuntur, desumitur gravitas ex diversis motivis & rationibus formalibus virtutum; sed in peccatis quæ intra eandem virtutem, v. g. charitatis, diversis actibus virtutis opponuntur, non semper habetur diversitas ex diversa ratione motivi, sed quandoque solum ex diversitate objecti materialis. Ita fit in proposita instantia: nam odium amici diversificatur ab odio inimici ex diversitate boni creati nobis conjuncti, quod prohibemur odio habere: hoc autem est objectum materiale; cumque bonum amici sit nobis conjunctius, quam bonum inimici, propterea actus iste per se est pejor accidentaliter, quam odium inimici. Sic pariter amor amici ex parte objecti materialis est perfectior, quam amor inimici, quia amicus est bonum magis conjunctum: Nihilominus cum ratio diligendi, quæ est bonitas divina, magis influat in dilectionem inimici, quam amici, sitque illa longè magis ardua, & à proprio amore remotior, propterea est formaliter multo perfectior dilectio inimici, quam amici. Ita S. D. 2. 2. q. 27. a. 7.

§. III.

Regula agnoscendi gravitatem accidentalem peccati.

Gravitas accidentalis peccatorum consistit in eorum majori intensione, vel extensione, de qua fit

CONCLUSIO. *Accidentalis gravitas peccatorum desumitur à circumstantiis speciem non mutantibus.* S. D. 2. 7.

Ratio est: Gravitas accidentalis malitiæ moralis accipitur à principio, quod est accidentale respectu actus humani; sed accidentalia actus humani in genere moris sunt circumstantiæ speciem non mutant: [quæ enim speciem mutant, transseunt in conditionem objecti] ideoque vocari solent circumstantiæ merè aggravantes: ergo major minorve gravitas accidentalis malitiæ moralis accipitur à circumstantiis speciem non mutantibus. Unde

11. Inferes primò. Illud peccatum esse gravius extensivè, quòd intra eandem speciem malitiæ afficitur pluribus circumstantiis propriam afferentibus gravitatem, vel quod repugnat pluribus præceptis solum individualiter distinctis. Sic v. g. gravius peccat prodigus, quando sua bona non tantum expendit in fines indebitos, sed etiam cui non debet, ubi non debet, quando non debet, &c. Gravius peccat contra præceptum jejunii, qui comedit carnes in pervigilio S. Matthiæ incidente in feriam 4. temporum Quadragesimæ, quam qui in alio simplici die jejunii carnes comedit.

12. Inferes secundò. Peccati gravitatem non tantum extensivè, sed etiam intensivè augeri ex majori quantitate objecti: unde gravius longè est furtum centum, quam decem aureorum, de prædatio integri gregis, quam unius bovis.

13. Inferes tertio. Peccati gravitatem intensivè augeri non tantum ex majori conatu & intensione voluntatis; sed etiam ex intentione pejoris finis extrinseci. Prima pars per se patet: quia peccatum est tantò intensivè gravius, quantò magis est voluntarium: sed quantò intensior est

voluntas peccandi, tantò magis est voluntarium: ergo. Secunda partis ratio est: quia finis operantis, seu extrinsecus est causa actus humani, & sic quantò est pejor, tantò majorem quoque malitiam influit in actum.

Inferes quartò. Quantitatem seu gravitatem peccati crescere secundum conditionem & dignitatem personæ, contra quam peccatur. S. D. a. 7.

Ratio est: quòd peccati gravitas augetur juxta majorem quantitatem & gravitatem objecti: sed quando per peccatum aliquod læditur & offenditur persona dignior, tunc objectum peccati seu malitia, objectiva est major, quam cum offenditur & læditur persona minus digna: ergo. Minor constat: quia læsio personæ seu offensa activa habet pro objecto personam læsam, unde quò illa persona est major & dignior, tantò objectum quoque læsionis est majus. Unde habetur primo, peccatum mortale contrahere quodammodo infinitam gravitatem in ratione offensæ, siquidem persona, quæ per illud offenditur, nimirum Dominus DEUS, est infinita dignitatis. Habetur secundo, peccata, quibus offenduntur personæ sacræ, & DEO vel ratione statûs, & officii, ut Clerici, Religiosi, Sacerdotes; vel ratione virtutis magis conjunctæ, ut homines sancti; vel quibus personæ publicæ, & Superiores, quæ DEI vice funguntur, læduntur, esse graviora: injuria quippe aut læsio ejusmodi personis illata, propter specialem illarum conjunctionem cum DEO, redundat in ipsum DEUM: ideoque Zach. 1. dicitur: *Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei.* Habetur tertio. Etiam illa peccata esse graviora, quibus offendimus personas nobis magis conjunctas, vel ratione sanguinis, vel beneficiorum &c. his enim magis læditur ordo charitatis; sicut enim ordo charitatis præcipit, ut nos ipsos præ aliis rectè diligamus, ita magis vetat, ne nos ipsos, quam alios offendamus: ergo pariter præcipit, ut eos qui nobis sunt magis conjuncti, & quasi aliqua pars nostri, minus offendamus. Habetur quarto. Peccatum tantò esse gravius, quantò potiores tangit: Ita gravius est peccare in personam publicam, quam privatam; in illam, quæ est celebris famæ in aliqua Religione, S. Ordine, quam quæ est exigua, aut nullius, &c. Habetur quinto. Si conditio personæ sit impertinens respectu alicujus peccati, peccatum non augeri ex gravitate illius, tunc enim conditio est extra objectum ipsius: sic furtum v. g. ex eo non aggravatur quòd fiat personæ divini, Principi, &c. nam conditio personæ non ita propinque attingitur, sicuti per inhonorationem, vulnerationem, homicidium &c.

Inferes quinto. Peccata etiam posse aggravari ex circumstantia personæ peccantis, ita quidem, ut peccata ex subreptione, sive infirmitate naturæ provenientia tantò sint minor, quantò persona peccans est major in virtute; peccata verò ex malitia & perfecta deliberatione sint tantò graviora, quantò persona peccans est major in virtute, vel munere accepto à DEO, ut inquit S. D. hic a. 10. Ratio primi est, quòd illud peccatum est levius, quòd fit cum minori negligentia, sed peccatum ex subreptione ab homine virtuoso committitur cum minori negligentia; hoc ipso quippe,